

НАУКОВА СПІЛЬНОТА

www.spilnota.net.ua

П'ЯТДЕСЯТ ВОСЬМІ ЕКОНОМІКО- ПРАВОВІ ДИСКУСІЇ

ISSN 2522-963X

**Матеріали міжнародної науково-
практичної інтернет-конференції**

24 червня 2021 р.

**Львів
2021**

УДК 330+340 (063)
ББК 65+67я431

П'ятдесят восьми економіко-правові дискусії: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Львів 24 червня 2021 р.). - Львів, 2021. 56 с.

В збірнику опубліковані доповіді з економічних та юридичних питань, які оприлюднені на сайті www.spilnota.net.ua.

Адреса оргкомітету:
79016, м. Львів, а/с 1621
E-mail: spilnota.net.ua@ukr.net

Тексти опубліковано у авторській редакції. Відповідальність за достовірність наданої інформації несуть автори, їхні наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищено. У разі будь-якого використання опублікованих матеріалів посилання на джерело є обов'язковим.

ISSN 2522-963X

© ГО “Наукова спільнота” 2021
© Автори статей 2021

ЕКОНОМІЧНЕ СПРЯМУВАННЯ

Бухгалтерський облік, аналіз і аудит

*Касапова Інна Сергіївна
аспірант кафедри Бухгалтерського
обліку і аудиту, Одеського
національного економічного
університету, викладач економічних
дисциплін Одеського технічного
коледжу Одеської національної
академії харчових технологій*

*Науковий керівник: Лоханова
Наталія Олексіївна, професор
економічних наук, Одеський
національний економічний
університет*

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА УЗАГАЛЬНЮЮЧИМИ ПОКАЗНИКАМИ НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ОДЕСБУДМАТЕРІАЛИ»

Основним завданням аналізу фінансової стійкості є оцінка величини і структури активів та пасивів підприємства.

Узагальнюючим показником фінансової незалежності є надлишок або нестача джерел фінансування для формування запасів, який визначають як різницю між величиною джерел покриття та величиною запасів. Вартість запасів порівнюють послідовно з наявністю власного оборотного капіталу, довгостроковими зобов'язаннями та короткостроковими кредитами та позиками. [1] Відповідно до забезпеченості запасів, згаданими варіантами фінансування, розрізняють чотири типи фінансової стійкості.

1. Абсолютна стійкість – цей тип фінансової ситуації зустрічається рідко та вказує, що для забезпечення запасів достатньо власного оборотного капіталу, платоспроможність підприємства гарантовано:

$$\text{Запаси} < \text{Власний оборотний капітал} + \text{Короткострокові кредити банків}$$

Цей тип фінансової стійкості характеризується тим, що всі запаси підприємства покриваються власними оборотними коштами, тобто підприємство не залежить від зовнішніх кредиторів. Така ситуація зустрічається дуже рідко. Її навряд чи можна розглядати як ідеальну, оскільки це означає, що керівництво компанії не бажає або не має можливості використовувати зовнішні джерела коштів для операційної діяльності.

2. Нормальна стійкість – для забезпечення запасів залучають власний (постійний) капітал та короткострокові кредити та позики, платоспроможність гарантована:

$$\text{Запаси} = \text{Власний оборотний капітал} + \text{Короткострокові кредити банків}$$

У цій ситуації підприємство використовує для покриття запасів, крім власних оборотних коштів також короткострокові залучені. З точки зору фінансового менеджменту такий тип фінансування запасів є «нормальним». Нормальна фінансова стійкість є найбільш бажаною для підприємства.

3. Нестійкий, передкризовий (критичний) фінансовий стан – для забезпечення запасів крім власного оборотного капіталу та короткострокових кредитів і позик залучають джерела, які послабляють фінансову напругу (наприклад, кредиторську заборгованість), платоспроможність порушено, але є можливість її відновити за рахунок скорочення дебіторської заборгованості, прискорення оборотності запасів:

Запаси $\leq$ (Власний оборотний капітал + Короткострокові кредити банків) + Джерела, які послаблюють фінансову напругу: кредиторська заборгованість

Він свідчить про такий стан, коли запасів і витрат більше, ніж нормальних джерел фінансування, тому підприємство змушено залучувати додаткові джерела фінансування. У цій ситуації існує можливість відновлення рівноваги за рахунок поповнення джерел власних коштів, скорочення дебіторської заборгованості, прискорення оборотності запасів.

4. Кризовий фінансовий стан – для забезпечення запасів, не вистачає зазначених джерел їх фінансування, підприємству загрожує банкрутство, поновлення запасів відбувається за рахунок коштів, які сформувалися за рахунок уповільнення оборотності кредиторської заборгованості:

Запаси $>$ (Власний оборотний капітал + Короткострокові кредити банків) +
+Джерела, які послаблюють фінансову напругу: кредиторська заборгованість

Характеризується перевищенням запасів над нормальними джерелами фінансування за наявності в складі позикових коштів несплачених у строк кредитів та простроченої кредиторської й дебіторської заборгованості. Така ситуація свідчить про неспроможність підприємства розрахуватися за своїми зобов'язаннями. Вона стає причиною нестійкого фінансового стану в поточному періоді, що призводить до втрати фінансової рівноваги у довгостроковій перспективі.
[2]

Для більш повного розуміння проведемо аналіз фінансової стійкості за узагальнюючими показниками на прикладі ПАТ «Одесбудматеріали», за допомогою табл. 1.

Таблиця 1 – Аналіз фінансової стійкості ПАТ «Одесбудматеріали» за
узагальнюючими показниками

Показники	Сума, тис.грн.		
	на початок 2019 року	на кін. 2019 року	на кінець 2020року
Власний капітал [2]	5296	5311	5579
Необоротні активи [2]	4653	4722	4541
Наявність власних оборотних коштів	643	589	1038
Короткострокові кредити банків [2]	-	-	-
Загальна величина джерел формування запасів	643	589	1038
Запаси [2]	404	555	560
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів	239	34	478
Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини джерел формування запасів	239	34	478
Джерела, що послаблюють фінансову напругу	11	28	31
Тип фінансової ситуації на підприємстві	абс. стійка	абс. стійка	абс. стійка

Дані розрахунків, які наведені в табл. 1, показують, що фінансова ситуація на підприємстві є абсолютно стійкою, тому що власних оборотних коштів достатньо для покриття запасів, що позитивно характеризує діяльність підприємства. Але на протязі періоду, що досліджується підприємство не залучало зовнішні джерела фінансування.

Література:

1. Антонюк О.П. Економічний аналіз (практикум): [навч. посібник.] / Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М.. – Львів: Магнолія 2006, 2015. – 312 с.
2. Дєєва Н.М. Фінансовий аналіз: [навч. посібник] / Н.М. Дєєва, О.І. Дедіков. – К.: ЦУЛ, 2007. – 328 с.
3. Форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»

Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці

Данилюк Ірина Вадимівна
кандидат економічних наук, доцент,
кафедра економічної кібернетики та
інформатики, Західноукраїнський
національний університет

Дума Людмила Василівна
кандидат економічних наук,
старший викладач, кафедра
економічної кібернетики та
інформатики, Західноукраїнський
національний університет

ПОБУДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Автоматизація управління персоналом стає такою ж важливою задачею, як бухгалтерський або складський облік на підприємстві. Спеціалізовані системи для обліку кадрів в компанії дозволяють правильно організувати програми підвищення кваліфікації співробітників, розробити схеми їх мотивації, планувати кар'єрний зріст та ін. Реалізація всіх цих функцій призводить до суттєвого підвищення якісного рівня роботи співробітників, а значить, і всієї компанії в цілому.

Сучасні автоматизовані системи управління персоналом (HRM - Human Resources Management) в першу чергу призначені для оптимізації роботи керівництва і персоналу кадрових служб підприємств (крім бухгалтерії і деяких інших підрозділів) - вони відіграють велику роль у підвищенні продуктивності їхньої праці. Зокрема, менеджери з персоналу за допомогою таких систем позбавляються від виконання рутинних операцій при роботі з кадрами, підготовки та обліку наказів.

Повнофункціональні HRM-системи допомагають автоматизувати роботу всіх бізнес-процесів, пов'язаних з управлінням персоналом.

Причому сучасні рішення орієнтовані на управління персоналом як стратегічним ресурсом підприємства. Слідом за автоматизацією облікових і розрахункових функцій українські підприємства почали використовувати HRM для управління кадровими процесами - автоматизуються рекрутинг і навчання, оцінка та атестація персоналу, планування кар'єри та розробка мотиваційних схем.

Функціонал сучасної HRM-системи можна умовно поділити на три управлінських блоки або рівні. До оперативного рівня відносяться кадрове діловодство, розрахунок заробітної плати та податків.

Тактичний рівень передбачає автоматизацію бізнес-процесів, безпосередньо пов'язаних з управлінням персоналом. Це рекрутинг, навчання, оцінка та атестація персоналу, мотивація, планування кадрового резерву та ін.

Стратегічний рівень забезпечує аналіз економіко-статистичних даних, завдяки якому керівництво компанії може в режимі реального часу відслідковувати стан людських ресурсів, що надалі дозволяє приймати грамотні управлінські рішення.

Перед будь - якою HRM-системою ставляться два основні завдання: вести регламентований кадровий облік відповідно до законодавства та вести управлінський облік. В результаті для виконання першого завдання HRM-система включає в себе модулі регламентованого обліку кадрів, персоніфікованого обліку для Пенсійного фонду, модуль штатного розпису і модуль військового обліку. Управлінський же облік може містити модулі підбору кадрів, оцінки персоналу, навчання персоналу, планування потреби в персоналі, планування зайнятості та ін.

Для автоматизації інформаційної системи «Управління персоналом», була вибрана клієнт-серверна архітектура, яка найбільш придатна для задач саме такого типу, коли потрібно забезпечити доступ до системи багатьом користувачам. Найголовнішим є те, що клієнт-серверна архітектура надає можливість віддаленого доступу [3].

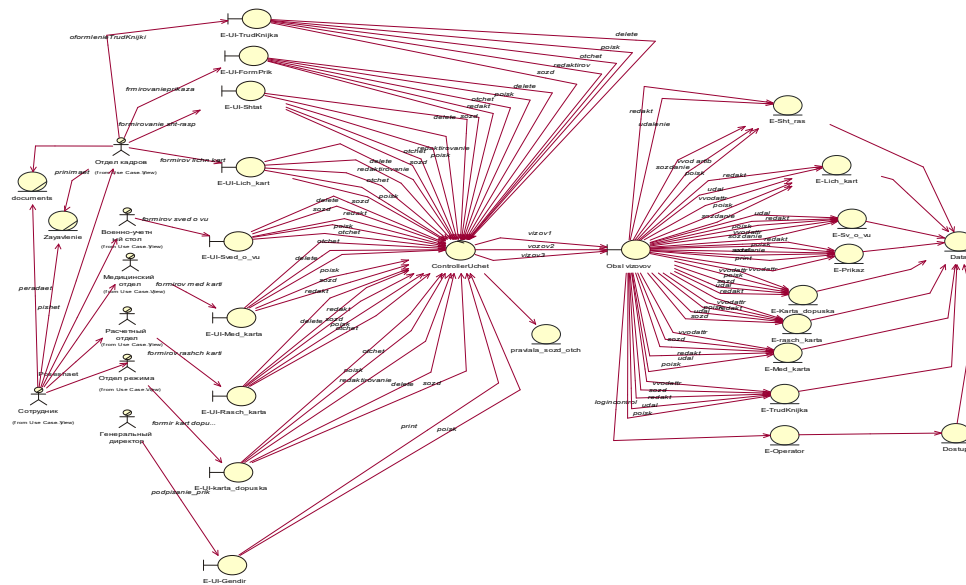

Рисунок 1. - Діаграма класів системи управління персоналом

Проект, який побудований на клієнт-серверній архітектурі, повинен складатися з трьох частин: зв'язок з базою даних, відображення даних клієнту та бізнес логіка проекту яка обробляє запити користувача і відображає саме ту інформацію, яку захотів користувач. Обробка та збереження даних відбувається на боці сервера, відображення даних і надсилання запитів на їхню модифікацію виконується на боці клієнта.

Впровадження HR-модулів дозволить підприємству отримати організаційні, економічні та соціальні ефекти (слід зазначити, що ці ефекти притаманні всім сучасним системам управління персоналом, в тому числі і найбільш просунутим вітчизняним HR-системам).

Література:

1. Ландэ Д. В. Интернетика: Навигация в сложных сетях: модели и алгоритмы / Д.В. Ландэ, А.А. Снарский, И.В. Безсуднов. — М.:Либроком (Editorial URSS), 2015. — 264 с. ISBN=978-5-397-00497-8.
2. Буров Є. В. Комп'ютерні мережі: підручник / Євген Вікторович Буров. — Львів: «Магнолія 2006». - 2010. — 262 с. ISBN 966-8340-69-8
3. Комп'ютерні мережі: [навчальний посібник] / А. Г. Микитишин, М. М. Митник, П. Д. Стухляк, В. В. Пасічник. — Львів: «Магнолія 2006», 2013. — 256 с. ISBN 978-617-574-087-3

*Данилюк Ірина Вадимівна
кандидат економічних наук, доцент,
кафедра економічної кібернетики та
інформатики, Західноукраїнський
національний університет*

*Дума Людмила Василівна
кандидат економічних наук,
старший викладач, кафедра
економічної кібернетики та
інформатики, Західноукраїнський
національний університет*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ CASE - ТЕХНОЛОГІЙ

«CASE» (англійською Computer Aided Software Engineering) це «розробка програмного забезпечення за допомогою комп'ютера», а сам термін «CASE» свідчить про застосування різних програм (модулів), з метою полегшення роботи користувача (сприяє комфорту та зручності). До CASE – технологій відносять:

- майстри, тобто модулі великих програм або окремі програми, що дозволяють користувачу здійснити будь-яку складну дію за допомогою вибору кількох опцій за кілька кроків, і переважно які можна реалізувати послідовним використанням діалогових вікон таких як, «Вперед», «Назад», «Завершити». Майстри зазвичай використовуються в операційних системах Microsoft Windows;

- графічні конструктори – програмні засоби, що допомагають у створенні складного документу завдяки автоматизованій обробці схем, малюнків, таблиць тощо. Переважно конструктори реалізуються у вигляді окремих програмних продуктів. В якості прикладу можна навести пакет Kinetix 3D Studio MAX, який створює тривимірні зображення та анімацію без програмування і зберігає результати в різних форматах. 3D Studio MAX – доволі потужна система тривимірної візуалізації, однак, за суттю – це графічний конструктор.

Поняття «графічний конструктор» доволі специфічне. Термін «конструктор» означає процес перетворення певних компонентів або

складових з метою отримання суцільного продукту. У нашому випадку - програмне забезпечення, що перевіряє правильність, коректність сформованої інформації, яку отримуємо від користувача. Отже, конструктор є проміжною ланкою між користувачем та програмою, що формує певну інформацію (цільова програма). Термін «графічний» свідчить про те, що інформація, яку вводить користувач, має графічний характер.

Незважаючи на високі потенційні можливості CASE-технології (збільшення продуктивності праці, поліпшення якості програмних продуктів, підтримка уніфікованого та узгодженого стилю роботи) далеко не всі розробники інформаційних систем, що використовують CASE-засоби, досягають очікуваних результатів.

Існують різні причини можливих невдач, але, мабуть, основною причиною є неадекватне розуміння суті програмування інформаційних систем та застосування CASE-засобів. Необхідно розуміти, що процес проектування і розробки інформаційної системи на основі CASE-технології не може бути подібний до процесу приготування їжі по кухонній книзі. Завжди слід бути готовим до нових труднощів, пов'язаних з освоєнням нової технології, послідовно долати ці труднощі і послідовно добиватися потрібних результатів.

Література:

1. В.В. Артюхин. CASE+технологии создания имитационных моделей в среде Pilgrim 5 В.В. Артюхин// Прикладная информатика. – 2007. - № 4 (10). – С. 52 – 82.
2. CASE-технології. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://easy-code.com.ua/2012/08/case-texnologi%D1%97-suchasni-metodi-i-zasobi-proektuvannya-informacijnix-sistem-informacijni-sistemi-bazi-danix-statti/>

*Шуба Олена Артурівна
кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної
економіки та світового
господарства, Харківський
національний університет імені
В.Н. Каразіна*

ДО ПИТАННЯ ПРО ПЕРСПЕКТИВИ СВІТОВОГО РИНКУ НАФТИ

Ситуація на світовому нафтовому ринку більшу історично регулювалася країнами ОПЕК, які спільними зусиллями забезпечували стабільні ціни на нафту. Але згодом виникла нова тенденція, сутність якої полягає в тому, що вплив ОПЕК помітно зменшився і світовий ринок нафти більше залежить від купівельного попиту. Світовий ринок нафти представлений виробниками та споживачами нафти, її експортерами та імпортерами. Аналіз динаміки показників загального обсягу розвіданих запасів нафти свідчить про його збільшення: у 1998 р. загальний обсяг розвіданих запасів нафти становив 1141,2 млрд барелів, а у 2018 році – 1729,7 млрд барелів. Регіоном-лідером багато років залишається Близький Схід, його частка у розподілі розвіданих запасів нафти зараз складає 48,3%. Більшість всіх світових запасів нафти (більше 94 %) припадає на 16 країн, серед яких Венесуела, Саудівська Аравія, Канада, Іран та Ірак [1].

Оцінка кількості нафти у країнах визначається у відповідності до технічних можливостей її видобутку. Найбільшими країнами-виробниками нафти в останні роки є США, Саудівська Аравія, Росія, Канада та Китай. Світове споживання нафти складає близько 98-99 млн барелів на добу, а лідером споживання серед регіонів є Азія та Тихоокеанський регіон (35,9%), північна Америка (24,8%). Серед країн найбільшими споживачами нафти є США та Китай [2].

Перспективи світового ринку нафти чітко визначити неможливо, бо вони залежать від дії та взаємодії чинників політичного та економічного характеру. З економічної точки зору, світовий ринок нафти – лише

невелика частина світової економіки і його розвиток залежить від факторів, які формує світова економіка і політика. Існують найбільш впливові економічні фактори:

1) постійно зростаючий потік технологічних інновацій, який впливає на попит і на пропозицію нафти;

2) активна кліматична політика та перехід до «зеленої» економіки урядів багатьох країн, як розвинутих так і країн, що розвиваються;

3) прагнення до швидкої монетизації країнами і компаніями-власниками своїх значних запасів вуглеводнів;

4) зміщення приросту попиту на експорт нафти в країни АТР.

Центром енергетичних досліджень багато років проводяться моделювання піку попиту на нафту і згідно базовому сценарії пік попиту на нафту відбудеться до 2034 року, а в сценарії низького економічного зростання світової економіки, за рахунок падіння попиту на нафту, – навіть раніше. Також існують прогнози, що при зростанні світових цін на нафту, прискориться тенденція зміни світового енергетичного балансу на користь невикопних видів палива [3]. Таким чином, перспективи світового ринку нафти залежать від дії багатьох взаємопов'язаних факторів політичного та економічного характеру.

Література:

1. Барбишева Г. І., Харланова В. Н. Вплив цін на нафту на світову економіку // Питання економіки та управління. — 2019. — №5. — С. 63-67. — URL <https://moluch./th/5/archive/44/1503//>
2. BP Statistical Review of World Energy June 2020.
3. Гальчинський Л. Ю. Факторний аналіз формування цін на світовому ринку нафти / Л. Ю. Гальчинський, І. А. Веремченко // Економічний вісник НТУУ «КПІ» : збірник наукових праць. — 2019. — № 6. — С. 421–425.

ЮРИДИЧНЕ СПРЯМУВАННЯ

Конституційне право. Конституційне процесуальне право. Міжнародне право

Maksurov Alexey Anatolevich
PhD in Law, Professor, Kiev National
University named after
Taras Shevchenko

COORDINATION OF INFORMATION SECURITY WITHIN THE FRAMEWORK OF THE SHANGHAI COOPERATION ORGANIZATION

Coordination of information security within the framework of the Shanghai Cooperation Organization is currently carried out in accordance with the parameters of this kind of interaction developed in European countries, as a model [1, 159].

For example, an extremely significant act is the Agreement between the governments of the member States of the Shanghai Cooperation Organization on cooperation in the field of international information security of June 16, 2009 [2].

Article 3 of the Agreement outlines the main areas of cooperation, which can be conditionally grouped into the following groups.

First, some coordination mechanisms are envisaged, such as the identification, coordination and implementation of the necessary joint measures in the field of international information security. Secondly, it provides for information control, including in the form of ongoing monitoring of the situation. Third, joint information control implies both a coordinated response to cybersecurity threats and information exchange. Fourth, in addition to information exchange, the exchange of experience in the field under study is indicated. Sixth, analytical work (assessments, expert studies, etc.) is presented as a direction of cooperation. Seventh, on the basis of analytical work, it is supposed to improve the norms of international law in the field of cybersecurity. Other areas of cooperation are also possible.

Cooperation is carried out on the basis of the general principles defined in Article 4 of the Agreement, but these principles are poorly elaborated in this norm and mainly contain a reference to generally recognized norms and principles of law.

Among the main forms and mechanisms of cooperation, Article 5 of the Agreement specifies 1) information exchange, 2) analysis and 3) joint assessment of emerging threats to information security, 4) identification, coordination and coordination of joint measures to respond to such threats. The possibility of holding consultations is also indicated.

As you can see, the tools of interaction forms are not rich; in the Agreement, it is expressed superficially (for example, "coordination" means "coordination" and it is not necessary to specify it separately). Neither the forms of coordination of joint efforts in this area, nor the coordination procedures are defined.

At first glance, much attention in Article 6 of the Agreement is paid to the protection of transmitted information. However, in fact, this rule repeats the provisions of other norms of international law that are already known to the world community. The most significant is the permission to refuse to transfer information to the other party if it is contrary to the national interests, which, of course, reduces the practical value of the Agreement.

Literature:

1. Maksurov A.A. Coordination in legal systems of the countries of Europe. Part II. Monograph - M.: Rusays, 2018. – 198 p.
2. Agreement between the Governments of the member States of the Shanghai Cooperation Organization on Cooperation in the Field of International Information Security, dated June 16, 2009 // <https://docs.cntd.ru/document/902289626>

*Бабенко Анастасія
студентка III курсу, Таращанського
технічного та економіко-правового
фахового коледжу*

*Науковий керівник: Голобородько
Наталія Володимирівна, викладач
юридичних дисциплін I категорії,
Таращанський державний технічний
та економіко-правовий коледж*

РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА ЇЇ СТАНОВЛЕННЯ

Мета реформи полягає у розвитку місцевого самоврядування та територіальної організації влади, скоординувати інтереси держави та територіальних громад. Децентралізація відбувається для передавання коштів та обов'язків від державної влади до органів місцевого самоврядування.

Реформа діє ще з 2014 року. На даний час демократія є важливою та визначальною реформою, адже вона дає можливість не просто обирати провідника, а й контролювати владу. Під час розвитку реформи у 2014 році лише 6 регіонів в Україні були самостійними, інші потребували реформації негайно, а відповідно – і показник життя та послуг, що отримували українці був різний. Це і вимагало скорішого проведення реформ в частині державного управління, місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Нова база законодавства створила належні правові умови та систему для встановлення здатних територіальних громад сіл, селищ, міст, які об'єднують свої зусилля у вирішенні негайних проблем. Відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» збільшення та об'єднання громад вирішувалося шляхом добровільного об'єднання з урахуванням думки громадян. Важливим при проектуванні створення громад є поняття потенційних ресурсних можливостей громади для економічного та соціального розвитку і можливості гарантувати надання хороших послуг жителям.

Об'єднані громади отримали компетенцію та ресурс, які мають міста обласного значення. ОТГ мають прямі міжбюджетні зв'язки з державним бюджетом.

В реформі є певні проблеми, вірогідним чином вони виникають через відсутність базового закону "Про адміністративно-територіальний устрій України", який би зазначав принципи державної політики у даній сфері, побудовою нового адміністративно-територіального устрою, а також давав вказівки на однакові критерії до адміністративно-територіальних одиниць усіх рівнів. Створення об'єднаних територіальних громад майже не має підтримки з боку широких верств населення, адже вони не розуміють сам перебіг реформи. Вони заважають створенню ОТГ через побоювання втратити робочі місця.

На даний час не налаштовані питання розподілу обов'язків між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади, а також відповідальність та повноважень між місцевими радами ОТГ та районними державними адміністраціями й районними радами.

Отже, реформа децентралізації діє ще з 2014 року, вона передбачає поліпшення якості показника життя для громадян. Але є проблеми які гостро постають у сьогоденні. Адже з боку широких верств населення ОТГ майже не має підтримки, люди майже не проінформовані про саму реформу і з острахом до неї відносяться, адже хвилюються за своє майбутнє. Тому будь-яким шляхом будуть цьому перешкоджати. Влада повинна забезпечити громадян України важливою та доступною інформацією про реформу. Адже без підтримки населення реформа не буде мати цілісності та впевненості в майбутньому.

Література:

1. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020»
2. Державна стратегія регіонального розвитку до 2020 р.
3. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні

*Красівська Наталія
студентка III курсу, Таращанського
технічного та економіко-правового
фахового коледжу*

*Науковий керівник: Голобородько
Наталія Володимирівна, викладач
юридичних дисциплін I категорії,
Таращанський державний технічний
та економіко-правовий коледж*

ЕТАПИ ВІДРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Місцеве самоврядування почало розвиватися, після здобуття Україною незалежності. Перша зміна місцевих рад в органи місцевого самоврядування пов'язана з прийняттям 7 грудня 1990 року Закону "Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування". Прийнявши Конституцію України 28 червня 1996 року місцеве самоврядування, стало одним із принципів конституційного ладу України.

Наступним етапом, який відігравав важливу роль, було прийняття 21 травня 1997 року Закону "Про місцеве самоврядування в Україні", який у відповідності до Конституції формулює систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, положення організації та діяльності, відповідальності органів, посадових осіб місцевого самоврядування. Серйозним кроком стало підписання від імені України 6 листопада 1996 року в м. Страсбурзі Європейської хартії місцевого самоврядування. Було започатковано законодавчі основи для розбудови та розвитку місцевого самоврядування в Україні згідно до засад Конституції України та Європейської хартії місцевого самоврядування. Не дивлячись, що відродження місцевого самоврядування в Україні триває вже певний період, у його розвитку ще залишається багато невирішених проблем і спірних питань.

На даний час в чинному законодавстві України не зазначено територіальні засади місцевого самоврядування, тобто не зазначено, в

яких межах територіальна громада може самостійно вирішувати питання місцевого значення. На практиці, ще не закріплена окремість місцевого самоврядування. Спостерігаються спроби посадових осіб органів виконавчої влади віддавати настанови органам та посадовим особам місцевого самоврядування, що є заборонено законом.

Територіальні громади більшості сіл, селищ та міст України не мають потрібних для виконання функцій місцевого самоврядування фінансових та матеріальних ресурсів, через це багато лікарень, шкіл, водогонів, каналізацій, теплопостачання, громадський транспорт тощо, сьогодні перебувають у запущеному стані, адже місцевих коштів бракує, їх вистачає лише на виплату заробітної плати працівникам органів місцевого самоврядування. Отже, місцеве самоврядування почало розвиватися стрімко після здобуття Україною незалежності.

Такий етап, встановлює нові взаємовідносини між органами самоврядування та місцевими державними адміністраціями і встановлює початок реформування всієї структури влади в Україні. Порядок встановлення та організація діяльності рад визначаються Конституцією України та іншими законами. Так, існує багато проблем та питань, які гостро постають у сьогоденні, адже у запущеному стані перебувають багато комунальних об'єктів, через брак коштів у місцевих бюджетах. Через брак коштів занепадають заклади освіти адже без фінансовою опори та підтримки діти не матимуть шансу розвиватися у майбутньому.

Література:

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»
2. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні"

*Кротенко Віталій Васильович
студент III курсу, Таращанського
технічного та економіко-правового
фахового коледжу*

*Науковий керівник: Голобородько
Наталія Володимирівна, викладач
юридичних дисциплін I категорії,
Таращанський державний технічний
та економіко-правовий коледж*

ВІДРОДЖЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Важлива роль у демократичній державі належить місцевому самоврядуванню — головному елементу саморегуляції та самоуправління громадян. Важливим кроком у становленні місцевого самоврядування в Україні стало прийняття 26 березня 1992 року нової редакції Закону "Про місцеві ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування", в якому місцеве та регіональне самоврядування закріплювалося як основа демократичного устрою влади в Україні.

З прийняттям Конституції України 28 червня 1996 року місцеве самоврядування отримало конституційний статус, стало однією із засад конституційного ладу України. Важливим етапом було прийняття 21 травня 1997 року Закону "Про місцеве самоврядування в Україні", який відповідно до Конституції визначає систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів, посадових осіб місцевого самоврядування. Він конкретизував основні положення Конституції щодо місцевого самоврядування, визначив основні організаційні питання функціонування інституту місцевого самоврядування, детально окреслив повноваження рад, їхніх голів, виконавчих органів, а також організаційно-правову, матеріальну й фінансову основу місцевого самоврядування. Явищем небувалого значення стало підписання від імені України 6 листопада 1996 року в м. Страсбурзі Європейської хартії місцевого самоврядування (ратифіковано Верховною Радою України 15 липня 1997

року, після чого вона стала частиною законодавства України). Тим самим було закладено законодавчі основи для становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні відповідно до принципів Європейської хартії місцевого самоврядування та Конституції України. Указом Президента України від 25 листопада 2000 року було встановлено свято “День місцевого самоврядування”. Упродовж усієї історії України, місцеве самоврядування, незважаючи на тиск з боку центральної влади, зберігалося на рівні сільських та міських громад. Будучи складовою європейської цивілізації, вітчизняне самоврядування запозичило багато елементів цього інституту із європейських країн.

З проголошенням незалежності України відбувається відродження інституту місцевого самоврядування. Було сформовано законодавство у сфері самоврядування. Інститут місцевого самоврядування був закріплений в Конституції України та Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”. Більше того, зазначений Закон визначає сутність, основні поняття місцевого самоврядування, повноваження, компетенцію та відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Також окремим законом було визнано службу в органах місцевого самоврядування як спеціалізовану службу, відмінну від державної служби. Україна зобов’язалася впроваджувати європейські норми місцевого самоврядування, ратифікувавши в 1997 р. Європейську хартію місцевого самоврядування.

Проте і на сьогодні місцеве самоврядування в Україні потребує подальшого реформування.

Література:

1. Фонд Східна Європа (2016). Місцеве самоврядування в Україні та світі. Цікаві факти (брошура). Київ.

*Назарко Артем Аркадійович
магістр права, головний спеціаліст
Юридичного управління апарату
Головного управління
Держгеокадастру в Одеській області*

*Науковий керівник: Назарко Аркадій
Тимофійович, кандидат юридичних
наук, доцент кафедри, Національний
університет «Одеська юридична
академія»*

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВИХ РЕФЕРЕНДУМІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ

Однією з провідних форм безпосередньої демократії в системі місцевого самоврядування є місцевий референдум. Провідним критерієм належного урегулювання інституту місцевого референдуму є позитивне законодавче закріплення із наданням місцевим референдумам виключно законодавчої форми, що зумовлено їх важливістю та особливим впливом на розвиток місцевої демократії. Правове регулювання інституту місцевих референдумів в Україні протягом всього періоду незалежності характеризувалося невідповідністю викликам суспільного розвитку. Доволі критичне ставлення до змісту Закону України «Про всеукраїнський і місцеві референдуми» як недосконалого за багатьма параметрами законодавчого акту, не вплинуло на те, що з 1991 по 2012 рр. було ініційовано 178 місцевих референдумів. Із прийняттям Закону України «Про всеукраїнський референдум» 26 січня 2021 року значно актуалізувалося питання щодо розробки та ухвалення закону про місцеві референдуми, формою підготовки якого обрано громадське обговорення проекту відповідного закону [1].

У проекті місцевий референдум подається як спосіб самостійного вирішення територіальною громадою питань місцевого значення, серед яких: вирішення питань висловлення недовіри місцевій владі, затвердження статуту територіальної громади або змін до нього, затвердження програми розвитку територіальної громади тощо. Привертає

увагу залишення за межами предмету місцевого референдуму питань місцевого значення у областях, районах та Автономній Республіці Крим, що викликає сумніви у визначенні шляхів вирішення питань, які становлять спільні інтереси громад населенням цих територій формами безпосередньої демократії.

Проектом значним чином обмежується предмет референдуму, оскільки на місцевий референдум пропонується не виносити питання, які є предметом всеукраїнського референдуму, або які суперечать положенням Конституції і законів України (наприклад, щодо питань, спрямованих на ліквідацію незалежності України, порушення державного суверенітету і територіальної цілісності, створення загрози нацбезпеці, розпалювання міжетнічної, расової або релігійної ворожнечі тощо), а також віднесені Конституцією України та законами до компетенції інших органів влади, зокрема, з приводу делегованих органам місцевого самоврядування повноважень.

Дискусійний характер має передбачена проектом можливість винесення на місцевий референдум питання про висловлення недовіри місцевій раді та (або) сільському, селищному, міському голові, для ініціювання якого буде достатньо підтвердження згоди щонайменше 10% мешканців територіальної громади, що створює значний ризик для міських голів, які за умов дії мажоритарної виборчої системи абсолютної більшості, здобули перемогу у другому турі виборів, а також щодо депутатів місцевих рад, обраних за списками політичних партій. В умовах реальної політизації виборчого процесу на місцевому рівні публічної влади, цими положеннями закону можуть скористатися різні політичні сили для зміни волевиявлення членів територіальних громад шляхом відміни результатів місцевих виборів на місцевому референдумі. Передумовою для такого висновку є високий рівень розвитку сучасних інформаційних технологій, який дозволяє у доволі легкий спосіб набрати передбачену законом кількість голосів членів територіальної громади та на місцевому референдумі оголосити недовіру місцевій владі. З іншого боку не виключений й інший варіант, коли впливові сили місцевої влади ініціюють місцевий референдум з метою посилення своїх позицій перед центральною владою через затвердження на місцевому референдумі, наприклад, програми розвитку територіальної громади або змін, які б вплинули на центральну владу через необхідність відреагувати на запит

громади, закріплений рішенням місцевого референдуму. Подібна ситуація може створювати загрози і для національної безпеки держави в цілому.

У суперечливий спосіб передбачено проектом вирішення на місцевому референдумі питань місцевого значення. Наприклад, п. 5 ч. 1 ст. 3 проекту включено до предмету референдуму «інше питання місцевого значення, віднесене Конституцією та законами України до відання територіальної громади, її органів та посадових осіб». В той же час, згідно ч. 2. ст. 3 питання щодо реалізації повноважень органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб із прийняття нових нормативно-правових актів, внесення до них змін (крім визнання такими, що втратили чинність актів, окремих їх положень); внесення змін, скасування актів індивідуальної дії органів місцевого самоврядування; реалізації повноважень органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб із прийняття актів індивідуальної дії, внесення до них змін, їх скасування визнано такими, що не можуть бути предметом референдуму. Тому виникає слушне питання щодо можливості реалізації повноважень органів і посадових осіб місцевого самоврядування шляхом видання нормативно-правових актів і якщо так, то як тоді співвіднести суперечливі норми проекту.

Певні неузгодженості є у визначення проектом деяких аспектів референдного процесу, зокрема, щодо питань, які раніше були винесені на референдум. Наприклад, згідно ч. 2 ст. 4 проекту Закону рішення, прийняте на місцевому референдумі за ініціативою громади, може бути змінене виключно шляхом місцевого референдуму не раніше ніж через три роки з дня його ухвалення, в той час, як згідно ч. 2 ст. 113 питання місцевого референдуму про втрату чинності нормативно-правовим актом органу місцевого самоврядування або його окремими положеннями, не підтримане виборцями на місцевому референдумі за ініціативою громади, може бути повторно винесено на місцевий референдум за ініціативою громади не раніше як через рік з дня офіційного оголошення результатів місцевого референдуму за ініціативою громади.

Викликає зауваження унормування в проекті юридичних наслідків місцевого референдуму, адже ст. 4 проголошує, що «рішення, прийняте на місцевому референдумі, є обов'язковим для виконання на відповідній території», але з інших положень проекту закону не завжди впливає імперативність вказаного положення. Наприклад, ст. 111 проекту

визначає, що посадові особи та органи місцевого самоврядування, до повноважень яких належить вирішення питання, яке виносилося на місцевий референдум, зобов'язані розглянути результати місцевого референдуму та врахувати їх при прийнятті рішення з відповідного питання. Якщо спиратися на теорію референдного права, мова йде про консультативний характер референдуму, а не про імперативний, але в проекті не закріплено визначення та розмежування місцевих референдумів за юридичними наслідками. Належним чином розмежоване визначення видів місцевих референдумів, в тому числі і за юридичними наслідками, сприяло б чіткому урегулюванню результатів референдуму. Як варіант, можна запропонувати визначення у проекті видів місцевого референдуму за юридичними наслідками, а також зміну місцевого референдуму з імперативного на консультативний, якщо у голосуванні взяли участь менше 50 % виборців у територіальній громаді.

Вказані недоліки проекту мають в основному дискусійний характер, можуть бути предметом розгляду законодавцем та враховані при прийнятті закону. Вітчизняний досвід проведення місцевих референдумів показав гострі проблеми, які варто врахувати та подолати при розробці нового закону, але намагання нарешті забезпечити реалізацію конституційного права громадян на участь у місцевих референдумах слід підтримати та всіляко сприяти його реалізації.

Література:

1. Проект Закону України «Про місцевий референдум». Проект виноситься на громадське обговорення. URL : <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/66764.pdf>

**Цивільне та сімейне право. Цивільне процесуальне
право. Комерційне право. Житлове право. Зобов'язальне
право. Міжнародне приватне право. Трудове право та
право соціального забезпечення**

*Глевацький Владислав Васильович
студент III курсу, Таращанського
технічного та економіко-правового
фахового коледжу*

*Науковий керівник: Бахмат Світлана
Вікторівна, викладач юридичних
дисциплін вищої категорії,
Таращанського державного
технічного та економіко-правового
коледжу*

**ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ УКЛАДЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ
ДОГОВОРІВ І УГОД**

За останні роки в Україні колективно-договірне регулювання трудових відносин набуло якісно нового значення. Закон України «Про колективні договори і угоди» став правовою основою для подальшого налагодження і поєднання інтересів роботодавців і найманих працівників для розвитку системи колективно-договірного регулювання соціально-трудових відносин. Акти соціального партнерства є різновидом нормативно-правових договорів, зміст яких охоплює норми права, прийняті за домовленістю сторін на основі попередніх переговорів. Колективні договори і угоди містять зобов'язальні положення, що є обов'язковими для роботодавців та їх об'єднань, представників найманих працівників та їх об'єднань, органів державної виконавчої влади. Умови колективних договорів і угод діють безпосередньо і є обов'язковими для всіх суб'єктів, що перебувають у сфері дії сторін, що їх підписали. Актуальність даної теми полягає у дослідженні порядку укладання колективних договорів і угод, як основних регуляторів трудових відносин,

адже мета їх укладення - це узгодження інтересів найманих працівників і роботодавців та врегулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин. В Україні правове регулювання колективних договорів і угод здійснюється відповідно до вимог Конвенції Міжнародної організації праці №98 про застосування принципів права на організацію і ведення колективних переговорів (1949р), Конвенції №154 про сприяння колективним переговорам (1981р), Закону України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993р. з наступними змінами та доповненнями. Метою написання наукової роботи є всебічне дослідження колективного договору, поліпшення господарської діяльності підприємства, підвищення його рентабельності і якості продукції, що випускається, забезпечення працюючим можливості брати участь в управлінні виробництвом, удосконалення винагороди за працю, підняття рівня охорони праці, матеріально-побутового та культурного обслуговування працюючих.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

1. Охарактеризувати правові засади розробки, укладення та виконання колективних договорів;
2. Визначити поняття колективного договору;
3. Проаналізувати колективні переговори при підписанні договорів та угод.

Регульовані колективним договором взаємовідносини ґрунтуються на тому, що встановлені законодавчими та іншими нормативними актами положення є мінімальними. Стаття 9¹ КЗпП надає право підприємствам, установам, організаціям в межах своїх повноважень і за рахунок власних коштів встановлювати додаткові порівняно з законодавством трудові і соціально-побутові пільги для працівників. Разом з тим колективний договір не становить єдиного способу фіксації умов праці. Поряд з колективним існує індивідуальний трудовий договір, яким визначаються умови найму. Але щоб ці умови були сприятливими для працівника, взаємообумовленими, а не встановленими одностороннє власником, вони мають бути визначені колективним договором.

Література:

1. М. Д. Бойко, Трудове право, ЦУЛ – 2020

*Дишлюк Анна Вікторівна
студентка III курсу, Таращанського
технічного та економіко-правового
фахового коледжу*

*Науковий керівник: Бахмат Світлана
Вікторівна, викладач юридичних
дисциплін вищої категорії,
Таращанського державного
технічного та економіко-правового
коледжу*

РЕФОРМУВАННЯ ДЖЕРЕЛ ТРУДОВОГО ПРАВА В УМОВАХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

Трудове законодавство в останні роки перетерпіло значні зміни. Прийнято закони, що цілком обновили окремі правові інститути трудового законодавства, наприклад, закони, що визначають правовий статус нових організаційно-правових форм юридичних осіб – приватних підприємств, товариств з обмеженою відповідальністю, що укладають із працівниками трудові договори; закони, які вирішують окремі, але дуже важливі питання – про відшкодування моральної шкоди, про осіб, які мають право на пільги при навчанні без відриву від роботи і т.д. Існують і інші нові положення, застосування на практиці яких відіграє важливу роль для захисту як працівників, так і роботодавців. Значне відновлення трудового законодавства спричинило за собою кількісні і якісні зміни джерел трудового права. Нові форми економічних і соціальних відносин зажадали перегляду і зміни багатьох інститутів трудового права як науки.

У даний час із всією очевидністю зростає вплив міжнародного права не тільки на право міжнародного співтовариства, але і на внутрішнє право держав, що входять у дане співтовариство. Особливо велика роль міжнародного права в справі захисту прав людини, до числа яких відносяться і трудові права.

Метою даної роботи є: дослідження і аналіз регулювання процесу праці і трудових відносин нормативними актами. Джерела трудового права – це форми вираження правових приписів через нормативні акти, як

результат діяльності компетентних органів держави, які встановлюють чи санкціонують правові норми, обов'язкові для сторін правовідносин, що складають предмет трудового права. У науковій та навчальній літературі джерела права розглядають переважно як зовнішню форму функціонування права, ту оболонку, без якої неможливе існування правової норми. І такими чинниками-джерелами називають матеріальні умови життя суспільства, економічні, політичні та соціальні потреби відповідних соціальних груп населення, які творять право. Тобто тут маються на увазі джерела права у їх матеріальному значенні. Упродовж багатьох десятиліть правова система України формувалася під впливом і в межах правової системи Радянського Союзу, однак з моменту проголошення незалежності України та особливо прийняття Конституції України наша держава почала утверджуватися як самостійна, незалежна, правова держава. Тому трансформаційні процеси, які відбуваються не лише в законодавстві, а й в національній системі права, є неминучим явищем, зумовленим вимогами часу, необхідністю відповідності загальновизнаним світовим стандартам з урахуванням національних особливостей та потреб. А тому прийняття Трудового кодексу України є нагальною необхідністю для врегулювання трудових відносин. Сформульовані пропозиції, передбачені в проекті сприятимуть удосконаленню норм проекту Трудового кодексу України, однозначному розумінню їх при практичному застосуванні в майбутньому, а отже, запобіганню виникненню трудових спорів між роботодавцями та працівниками.

Література:

1. М. Д. Бойко, Трудове право, ЦУЛ – 2020
2. Ю. Ф. Іванов, М. В. Іванова, Укр НП 20 р «НЄ»

*Кернична Софія Ярославівна
докторантка, кафедра міжнародного
приватного права, факультет права
та адміністрації, Ягеллонський
університет*

КОНВЕНЦІЯ ПРО ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ІНОЗЕМНИХ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ АБО КОМЕРЦІЙНИХ СПРАВАХ: НОВИЙ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ТРАНСКОРДОННОГО ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Гаазькою конференцією з міжнародного приватного права за результатами 22-ї Дипломатичної сесії, участь у якій взяла делегація України, 2 липня 2019 р. було прийнято Конвенцію про визнання та виконання іноземних судових рішень у цивільних або комерційних справах [1] (далі – Гаазька конвенція). Першою державою, яка підписала цю Гаазьку конвенцію в день її прийняття був Уругвай. Україна підписала Конвенцію 4 березня 2020 року. Ще одним підписантом Гаазької конвенції 3 березня 2021 року став Ізраїль. Проте ні Україна, ні Уругвай та Ізраїль не ратифікували цей міжнародний документ. Гаазька конвенція досі не набула чинності.

Згідно статті 28 пункту 1 у зв'язку зі статтями 29 та 24 Гаазької конвенції вона вступає в силу в перший день місяця наступного після закінчення періоду, протягом якого одна держава може повідомити другу про те, що Гаазька конвенція не діятиме стосовно другої держави, яка приєдналася до Гаазької конвенції. З наведеного випливає, що для набрання чинності Гаазькою конвенцією, необхідно, щоб до неї приєдналися шляхом підписання, ратифікації, прийняття або затвердження щонайменше дві Договірні Сторони. В Україні для вступу в дію даної конвенції згідно статті 9 Закону України «Про міжнародні договори України» [2] необхідна її ратифікація Верховною Радою України. Текст Гаазької конвенції не перекладений українською мовою.

Гаазька конвенція складається з чотирьох розділів: перший розділ визначає сферу дії конвенції та дефініції, другий регулює визнання та

виконання рішень іноземних судів, третій окреслює загальні положення, а четвертий містить заключні положення.

Основною метою Гаазької конвенції є спрощення обороту судових рішень, прийнятих щодо окремих цивільних та комерційних справ, та створення ефективного механізму транскордонного виконання судових рішень. Варто зазначити, що при підготовці тексту Гаазької конвенції зверталась увага на те, що документ спрямований на сприяння міжнародній торгівлі та інвестиціям шляхом: можливості визнання та виконання судових рішень на території кожної з Договірних Держав; зменшення необхідності дублювання судових розглядів в двох або більше державах; зменшення витрат та строків, пов'язаних з визнанням та виконанням рішення суду; збільшення передбачуваності законодавства: приватні особи та підприємства в Договірних Державах зможуть легше з'ясовувати обставини, за яких судові рішення можуть дійсними в інших Договірних Державах; забезпечення можливості позивачам здійснювати вибір місця розгляду справи із врахуванням можливості виконання рішення в іншій Договірній Державі та необхідністю забезпечити справедливість щодо відповідачів [3, с. 4].

Сфера дії Гаазької конвенції визначена у статті 1 та обмежена цивільними та комерційними справами й не поширюється на податкові, митні та адміністративні справи. Зі сфери дії Гаазької конвенції виключені також: арбітраж і пов'язані з ним процедури; питання статусу і правоздатності фізичних осіб; аліментні зобов'язання; інші питання сімейного права; заповіти та спадкування; неплатоспроможність, врегулювання заборгованості; перевезення пасажирів та вантажів; транскордонне забруднення моря, відповідальність за ядерну шкоду; дійсність, нікчемність або припинення юридичних осіб, об'єднань фізичних або юридичних осіб і дійсність рішень їх органів; дійсність записів в державних реєстрах; наклеп; недоторканність приватного життя; інтелектуальна власність; дії збройних сил, в тому числі дії їх персоналу в рамках виконання офіційних повноважень; правоохоронна діяльність, в тому числі дії співробітників правоохоронних органів в рамках виконання офіційних повноважень; антимонопольні питання (конкуренція); реструктуризація державного боргу за допомогою односторонніх державних заходів (стаття 2 Гаазької конвенції).

Відповідно до статті 4 пункту 3 Гаазької конвенції судове рішення визнається лише в тому випадку, якщо воно має силу в державі походження, а підлягає виконанню лише тоді, якщо воно підлягає виконанню в державі походження. Гаазька конвенція містить застереження щодо перегляду судового рішення по суті в державі, в якій відбувається визнання або виконання рішення (стаття 4 пункт 2).

Судове рішення може бути визнаним та виконаним при дотриманні однієї з умов, передбачених статтею 5 пунктом 1 Гаазької конвенції (з обмеженнями, передбаченими пунктами 2 і 3 статті 5 та статтею 6). Першу групу умов можна віднести до персональних підстав територіальної підсудності: а) особа, проти якої порушено клопотання про визнання або виконання рішення суду, мала місце звичайного проживання в державі походження рішення на той момент, коли ця особа стала стороною судового розгляду в суді держави походження судового рішення; б) фізична особа, проти якої порушено клопотання про визнання або виконання судового рішення, мала основне місце господарської діяльності в державі походження судового рішення на момент, коли така особа стала стороною розгляду в суді держави походження судового рішення і позов, щодо якого винесено рішення, був поданий у зв'язку із здійсненням такої господарської діяльності; с) особа, щодо якої порушено клопотання про визнання або виконання судового рішення, подала позов (який не є зустрічним позовом) в справі, в якій винесено судове рішення; d) відповідач мав філію, агентство або інший підрозділ, що не має статусу юридичної особи в державі походження судового рішення на момент, коли він став стороною судового розгляду в суді походження судового рішення, а позов, щодо якого винесено судове рішення, був поданий у зв'язку з діяльністю даної філії, агентства або підрозділу. Друга група умов належить до предметних підстав альтернативної підсудності: g) предметом судового рішення є договірне зобов'язання, і воно винесено судом Договірної Держави, де виконання даного зобов'язання мало місце або повинно було мати місце відповідно до (I) угоди сторін, або (II) права, застосовуваного до договору, при відсутності узгодженого місця виконання, якщо тільки діяльність відповідача щодо угоди явно не формувала навмисний істотний зв'язок з даною державою; h) предметом судового рішення є оренда нерухомого майна, і рішення прийняте судом держави, в якій знаходиться майно; j) судове рішення винесено на підставі

позадовірного зобов'язання, що виникло у зв'язку зі смертю, тілесними ушкодженнями, шкодою, заподіяною майну, або втратою майна, а шкода або бездіяльність, яка спричинила таку шкоду, сталася в державі походження судового рішення, не залежно від того, де була заподіяна така шкода; k) судове рішення стосується дійсності, виникнення, наслідків, управління або зміни трасту, створеного добровільно і зафіксованого в письмовому вигляді, якщо (I) в момент, коли було розпочато судовий розгляд, держава походження судового рішення була визначена в документі, на підставі якого заснований траст, як держава, в судах якої повинні вирішуватися такі питання; або (II) в той момент, коли було розпочато судовий розгляд, держава походження судового рішення була прямо або побічно визначена в документі, на підставі якого заснований траст, як держава, де знаходиться основне місце управління трастом (даний підпункт застосовується лише до судових рішень щодо внутрішніх аспектів трасту між особами, які перебувають або перебували у відносинах трасту). Третю групу умов становлять ситуації, коли судове рішення стосується зустрічних позовів: i) судове рішення винесено проти відповідача щодо договірного зобов'язання, забезпеченого речовим правом щодо нерухомого майна, що знаходиться в державі походження судового рішення, якщо договірна вимога була пред'явлена тому ж відповідачу разом з вимогою, що стосується того ж речового права; l) судове рішення винесено за зустрічним позовом: (I) в тій частині, в якій дане рішення було прийнято на користь особи, яка подала зустрічний позов, за умови, що зустрічний позов був поданий у зв'язку з тією ж угодою або ситуацією, в зв'язку з якою було подано основний позов; або (II) в тій частині, в якій це судове рішення було прийнято не на користь особи, яка подала зустрічний позов, якщо тільки право держави походження судового рішення не вимагає подання зустрічного позову з метою уникнення останнього (пресічного) строку. Четверту групу умов становлять ситуації договірної підсудності: e) відповідач явно висловив згоду на юрисдикцію суду походження судового рішення в ході судового розгляду, в якому було винесено судове рішення; f) відповідач заперечував по суті заявлених вимог в суді походження судового рішення, не заперечуючи юрисдикцію в терміни, передбачені правом держави походження судового рішення, за винятком випадків, коли очевидно, що заперечення проти юрисдикції або щодо здійснення юрисдикції не

увінчалися б успіхом відповідно до законодавства тієї держави; m) рішення було винесено судом, визначеним в угоді, укладеній або оформленій в письмовому вигляді або за допомогою інших засобів комунікації, які дозволяють отримати доступ до інформації та можливість подальшого посилення на неї, яке не є угодою про виключну підсудність суду.

Гаазька конвенція у статті 7 встановлює вичерпний перелік підстав для відмови у визнанні та виконанні рішень, зокрема: процесуальні порушення, пов'язані з неповідомленням або неналежним повідомленням відповідача; отримання рішення внаслідок обману; несумісність з публічним порядком держави, в якій звертаються за визнанням або виконанням судового рішення; несумісність судового рішення з рішенням, винесеним судом держави, що робить запит на виконання рішення, щодо спору між тими ж сторонами; несумісність судового рішення з раніше винесеним судом другої Договірної Держави рішенням між тими ж сторонами і з того самого предмета, за умови, що таке більш раннє рішення відповідає вимогам, необхідним для його визнання в запитованій державі; судовий розгляд в суді держави походження судового рішення не відповідав угоді або вказівці в документі, на підставі якого заснований траст, відповідно до яких спір підлягав вирішенню в суді іншої держави, ніж держава походження судового рішення.

Прийняття Гаазької конвенції є важливим кроком на шляху транскордонного визнання та виконання судових рішень в цивільних та комерційних справах. Приєднання до неї багатьох держав сприятиме створенню міжнародної судової системи з цивільних та комерційних справ та ефективному розгляду транскордонних цивільних та комерційних спорів.

Література:

1. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Judgments in Civil or Commercial Matters of 2 July 2019. – Available at: <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=137>
2. Закону України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 року № 1906-IV // Офіційний вісник України від 17.09.2004 — 2004 р., № 35, стор. 11, стаття 2317.

3. Garcimartín Alférez F. J., Saumier G. Judgments Convention: Preliminary Explanatory Report. Third Meeting of the Special Commission on the Recognition and Enforcement of Foreign Judgments 13–17 November 2017. Part II. – Available at: <https://assets.hcch.net/docs/e1b5b4de-d68e-41f0-9ac4-6492345a5b0d.pdf>.

*Пушкіна Олена Вікторівна
доктор юридичних наук, професор,
завідувачка кафедри цивільного,
господарського та екологічного права,
Національний технічний
університет «Дніпровська
політехніка»*

*Піддубна Марія Олександрівна
Міський юридичний ліцей*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ТОРГІВЕЛЬНОЇ МАРКИ

Глобалізація економіки, активізація торгового капіталу на внутрішніх та міжнародних ринках об'єктивно зумовили потребу універсалізації чи стандартизації правового регулювання цих відносин.

Стандартизація охорони ТМ започаткована Паризькою конвенцією з охорони промислової власності та запровадженням міжнародної реєстрації. Потреба гармонізації регулювання відносин щодо ТМ спрямована на подолання розбіжностей у національних законодавствах, усунення перепон для вільного руху товарів, забезпечення чесної конкуренції. Зокрема, слід було навести приклади позначень, які не можуть складати ТМ, встановити риси, які відрізняють товари чи послуги одного виробника від відповідних інших виробників, узгодити підстави відмови у реєстрації ТМ чи визнання її недійсною, зменшити загальну кількість зареєстрованих ТМ, попередити конфлікти між власниками прав на ТМ.

Вагомим кроком до уніфікації охорони ТМ на міжнародному рівні стало запровадження єдиної процедури їх реєстрації, усунення перепон, прискорення і спрощення цієї процедури, зменшення витрат та забезпечення охорони ТМ відразу на території всіх держав-членів. Введення таких процедур було успішним, і за перший рік замість очікуваних 15 000 заявок надійшло більш ніж 40 000.

Орієнтація на право ЄС детермінує розвиток законодавств країн Європи. Це право наразі є стандартом і випереджає в ряді випадків відповідне законодавство не тільки України, але й інших країн, де воно неодмінно враховується і при оновленні законодавства, і у процесі реалізації прав інтелектуальної власності. Так, відповідно до ст. 50, 51 Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами, Україна зобов'язалася удосконалювати захист прав інтелектуальної власності, включаючи захист ТМ, до рівня ЄС та привести своє законодавства у сфері інтелектуальної власності, включаючи охорону та захист ТМ, у відповідність до законодавства ЄС.

Підстави відмови в реєстрації або визнанні реєстрації ТМ недійсною для всіх держав-членів:

- 1) Використання позначень або знаків, які не можуть бути включені до ТМ;
- 2) Відсутність у ТМ розрізняльної здатності;
- 3) Використання ТМ, що складаються виключно з позначень або знаків, які можуть використовуватися для спеціального позначення виду, якості, кількості, призначення, цінності, географічного походження або часу виробництва товарів чи надання послуг чи інших характеристик товарів або послуг;
- 4) Використання ТМ, що складаються виключно з позначень або знаків, які стали загальноновживаними в мові або в даній сфері діяльності;
- 5) Використання ТМ, що складаються виключно з форми, яка відповідає природі самого товару, або форми, яка повинна бути надана товару для досягнення технічного результату чи для надання товару суттєвої цінності;
- 6) Використання ТМ, які суперечать публічній політиці або загальноприйнятим принципам моралі;

7) Використання ТМ, характер яких може ввести в оману публіку, наприклад, відносно властивостей, якості або географічного походження товарів чи послуг;

8) Використання ТМ, реєстрація яких не була дозволена компетентними органами, або в реєстрації яких повинно бути відмовлено, або реєстрація яких повинна бути визнана недійсною згідно зі ст. 6-ter Паризької конвенції про охорону промислової власності.

Додаткові підстави для відмови в реєстрації ТМ або визнання її недійсною, що є важливим у практичному аспекті охорони торговельних марок. Вони можуть встановлюватися державами-членами ЄС в наступних випадках:

1) Використання ТМ може бути заборонено відповідно до інших норм права, ніж норми законодавства стосовно ТМ держави-членами або Співтовариства;

2) ТМ включає позначення, що має високе символічне навантаження, зокрема релігійні символи;

3) ТМ включає символи, емблеми і герби, інші, ніж ті, що регулюються ст. 6 Паризької конвенції про охорону промислової власності, і становлять для громадськості інтерес, якщо згоду на її реєстрацію не було надано відповідними органами згідно із законодавством держави-члена;

4) Заяву про реєстрацію ТМ було подано недобросовісно;

5) ТМ може бути переплутаною з маркою, яка використовувалась за кордоном на день подання заяви про реєстрацію і яка все ще використовується там, за умови, що на день подання заяви заявник діяв недобросовісно.

Обов'язкові підстави для відмови в реєстрації ТМ або визнанні її недійсною застосовуються під час конфлікту з правами, що виникли раніше, зокрема:

1) Коли подана на реєстрацію чи зареєстрована ТМ є тотожною раніше зареєстрованій, а товари або послуги, відносно яких подана заявка, тотожні товарам і послугам, що охороняються ТМ, яка була подана на реєстрацію раніше;

2) Якщо внаслідок її тотожності або схожості з раніше поданою на реєстрацію ТМ та тотожності або схожості між товарами і послугами, що

охороняються цією маркою, існує вірогідність їх змішування публікою, включаючи ймовірність асоціації з раніше зареєстрованою маркою.

Крім того, за розсудом держави-члена ЄС додатково можуть бути встановлені положення щодо заборони реєстрації ТМ чи її відміни у наступних випадках:

1) Вона є тотожною або схожою з раніше зареєстрованою національною маркою відносно товарів або послуг, не схожих з тими, щодо яких було раніше зареєстровано марку;

2) Така ТМ має репутацію у відповідній державі-члені, внаслідок чого використання пізніше поданої на реєстрацію марки без належних до того підстав могло б призвести до здобуття несправедливої переваги або заподіяти шкоду розрізняльній здатності або репутації цієї марки;

3) Права на незареєстровану ТМ або інше позначення, використовуване в професійній діяльності, було набуто до дати подачі заявки на реєстрацію марки, або дата пріоритету, заявлена до реєстрації ТМ, така, що дозволяє власнику незареєстрованої марки або іншого позначення заборонити використання марки;

4) Права на використання ТМ можуть бути заборонені внаслідок: наявності права на ім'я, права на особисте зображення, авторського права, права промислової власності;

5) ТМ є тотожною або схожою: з раніше зареєстрованою колективною маркою, що надає право, термін дії якого закінчився не пізніше ніж за три роки до дати надходження заявки, або з гарантійним або сертифікаційним позначенням, що надає право, яке закінчилося у межах передуючого надходженню заявки строку, встановленого законодавством держави-члена, а також з ТМ, яку було раніше зареєстровано відносно тотожних або схожих товарів або послуг і яка надала відносно них право, строк дії якого закінчився внаслідок відсутності продовження, не пізніше ніж протягом двох років, що передували подачі заявки, якщо тільки власник раніше зареєстрованої марки не дав згоди на її реєстрацію або не використовує свою марку;

6) Існує вірогідність того, що подану на реєстрацію ТМ плутатимуть з маркою, яка використовувалась за кордоном на дату подачі заявки і яка все ще використовується там, за умови, що на дату подання заявки заявник діяв недобросовісно.

Також законодавство ЄС передбачає, що держава-учасник може встановити, що в певних випадках у реєстрації марки не буде відмовлено, а здійснена реєстрація не буде визнана недійсною, якщо власник попередньої марки або іншого попереднього права надасть згоду на реєстрацію схожої ТМ. При цьому не повинні також зачіпатися права споживачів. Воно детально визначає права, які надає ТМ: не допускати використання в процесі торгівлі будь-якою третьою стороною, що не отримала згоди від нього; використання будь-якого знака, який є тотожним до такої ТМ, що вже використовується для товарів або послуг, тотожних до тих, стосовно яких було зареєстровано цю ТМ; будь-якого знака, якщо через його тотожність чи схожість з такою ТМ і тотожність чи схожість товарів або послуг, які охоплюються згаданими ТМ та знаком, існує імовірність виникнення плутанини серед громадськості, включаючи імовірність виникнення асоціацій між даним знаком та ТМ. Стосовно таких знаків може бути заборонено здійснення будь-яких дій по їх використанню в цивільному обороті, включаючи їх використання в рекламі і діловому листуванні.

Література:

1. Доріс Лонг, Патріція Рей, Жаров В.О., Шевелева Т.М., Василенко І.Е., Дроб'язко В.С. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування: Практичний посібник. К. : «К.І.С.». 2007. 448 с.
2. Кисель А. С. Правова охорона торговельних марок в Україні та країнах ЄС. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Правознавство*. 2018. – Т.23. Вип. 1. С. 11-124
3. Немеш П.Ф. Правова охорона торговельних марок в Україні та країнах Центральної і Східної Європи: Навчальний посібник. Закарпатський державний університет. Ужгород: ІВА. 2010. 287 с.
4. Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, прийнятий в Мадриді 28 червня 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_583
5. Романадзе Л. Д. Умови та порядок надання правової охорони торговельним маркам. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 57. С. 492-497

*Смолін Дмитро Сергійович
студент III курсу, Таращанського
технічного та економіко-правового
фахового коледжу*

*Науковий керівник: Бахмат Світлана
Вікторівна, викладач юридичних
дисциплін вищої категорії,
Таращанського державного
технічного та економіко-правового
коледжу*

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Проблеми зайнятості та працевлаштування сьогодні в Україні є одним з найбільш актуальних. В Україні зберігається тенденція зростання як офіційного, так і прихованого безробіття.

Метою дослідження є виявлення стану і причин безробіття молоді в Україні, а також пропозиції стосовно шляхів вирішення поставленої проблеми, дослідженням питань у сфері безробіття та працевлаштування.

Забезпечення задовільного рівня зайнятості молоді на сьогодні виступає одним із пріоритетних завдань розвитку держави. Адже саме молодь є найактивнішою частиною працездатного населення сприяння розвитку цієї категорії населення. Молодь – це складова робочої сили, додатковий потенціал, що невдовзі може істотно вплинути на поліпшення економічного та соціального стану громади та відродження національно-духовного надбання українського народу. Держава, визначаючи конкретні шляхи становлення та розвитку суспільства, орієнтується передусім на осіб віком 16-28 років, уміння і знання котрих, помножені на досвід попередніх поколінь, – запорука прогресивного майбутнього.

Проблеми молоді на ринку праці обумовлені певними особливостями соціального стану і трудової поведінки, а саме: досить високим освітнім рівнем; наявністю професії або кваліфікації; низькою адаптованістю та вразливістю щодо навколишнього економічного та

соціального середовища; підвищеними вимогами щодо працевлаштування (престижу, заробітку), змісту, характеру й умов праці. Основною проблемою працевлаштування молодого випускника є пошук роботи за фахом. Однак багато підприємств беруть на роботу найбільш успішних випускників вищих начальних закладів і оцінюють рівень знань, отриманих молодим фахівцем. Отже, основними заходами, які повинні проводитися для зменшення безробіття серед молоді, мають бути агітаційна та просвітницька робота.

Для цього необхідно:

- 1) створити Спеціалізовану біржу праці, яка б вирішувала проблеми працевлаштування молоді;
- 2) розробити та впровадити механізм державної фінансової та іншої підтримки підприємств, установ та організацій, які беруть участь у реалізації цієї програми;
- 3) проводити інформативні й навчальні семінари та тренінги щодо можливостей працевлаштування, активізації власних зусиль у вирішенні проблем зайнятості та підвищенні самооцінки;
- 4) організовувати зустрічі з роботодавцями та колишніми безробітними, які успішно знайшли роботу чи заснували власний бізнес;
- 5) запровадити в програмах навчальних закладів курси з техніки пошуку роботи та факультативні заняття з організації власної справи;

Головна суть полягає у тому, що кожен із учасників цих багатосторонніх відносин має усвідомлювати свою цінність і нести відповідальність за свій вибір або своє рішення.

Література:

1. М. Д. Бойко, Трудове право України, Київ – ЦУЛ, 2020
2. А. Шерстюк, І. Огієвич – наукова робота «Працевлаштування молоді в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення»

Шишмарьов Дмитро
студент III курсу, Таращанського
технічного та економіко-правового
фахового коледжу

Науковий керівник: Бахмат Світлана
Вікторівна, викладач юридичних
дисциплін вищої категорії,
Таращанського державного
технічного та економіко-правового
коледжу

РЕГУЛЮВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

Сучасна система оплати праці не є ідеальною для забезпечення соціального захисту працюючих, незмінності та суворого дотримання встановлених соціальних норм та гарантій. Тому одним із головних завдань є не механічне перенесення чи копіювання моделі системи оплати праці західних країн, а удосконалення механізмів державного і договірного регулювання системи оплати праці, первинних методів, принципів, напрямів розвитку, які створюють умови для ефективного функціонування системи оплати праці в умовах ринкової економіки.

Аналіз встановлення і регулювання середньостатистичної оплати праці в країнах Європейського Союзу вказує на те, що воно здійснюється в першу чергу на рівні держави, потім галузей, підприємств та ринку праці.

Об'єктом дослідження наукової роботи виступає законодавство України, зокрема та його частина, що регулює відносини оплати праці.

Предмет дослідження – особливості правового регулювання оплати праці в Україні.

Метою наукової роботи є дослідження особливостей правового регулювання оплати праці в Україні.

Мета роботи передбачає виконання таких завдань:

- визначити право працівника на оплату праці та його зміст;
- здійснити характеристику системи оплати праці та їх різновидів;
- дослідити напрямки вдосконалення правового регулювання

оплати праці в Україні.

В умовах ринкової економіки заробітна плата - це елемент ринку праці, що складається в результаті взаємодії попиту на працю і її пропозиції і виражає ринкову вартість використання найманої праці.

Як соціально - економічна категорія заробітна плата служить основним засобом задоволення особистих потреб працюючих, економічним важелем, що стимулює розвиток суспільного виробництва, зростання продуктивності праці, скорочення витрат на виробництво, засобом перерозподілу кадрів по галузях народного господарства.

Інтеграція України до європейського простору у всьому світі, підхід до перегляду трудових норм та організаційних механізмів та платіжної економіки та проблема оплати праці працівників, що спричинили кризу вимагають біль чіткого підходу до регулювання питань оплати праці.

Цей процес передбачає появу нових та динамічних оновлень існуючих законів та нормативних актів на чолі з бухгалтерами. Отже, має місце бути постійний аналіз, систематизація та загалом інновації. Адже питання, пов'язані з прибутком працівників, зачіпають інтереси приватних осіб, компаній та нації в цілому.

Удосконалення регулюючих заходів у рамках реформування оплати праці в Україні створить можливість зрушень в існуючому механізмі організації оплати праці на підприємствах. Та найголовніше, у законодавстві України потрібно більш чітко розмежувати питання державного і договірної регулювання оплати праці за рівнями угод, а саме: підвищити статус регіональних угод як основної ланки державного регулювання оплати праці в країні та регулювання процесів на ринку робочої сили.

Література:

1. М.Д. Бойко, Трудове право – ЦУЛ, 2020
2. Дисертація Довбиш К.К. «Принципи правового регулювання оплати праці»

**Кримінальне право. Кримінальне процесуальне право.
Криміналістика. Кримінологія. Кримінально-виконавче
право. Судоустрій. Правоохоронні органи, прокуратура
та адвокатура**

*Грищенко Максим Віталійович
кандидат юридичних наук,
Харківський національний
університет внутрішніх справ*

**МІСЦЕ ВИПРАВНИХ ЦЕНТРІВ У СИСТЕМІ ВИКОНАННЯ
КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ І НАСЛІДКИ ЇХ МОЖЛИВОЇ
ЛІКВІДАЦІЇ**

12.04.2021 року до Верховної Ради України надійшли законопроекти, якими передбачається скасування покарання у виді обмеження волі та ліквідацію виправних центрів [1; 2]. Подібна ініціатива Міністерства юстиції України викликає певне здивування, з приводу мети законопроектів визначеної у пояснювальних записках, як-то: «Індивідуалізація системи покарань та розширення переліку видів покарань, альтернативних позбавленню волі, що сприятиме зменшенню кількості осіб у місцях несвободи» й намаганням, у той же час, скасувати кримінальне покарання не пов'язане з позбавленням волі. Невідповідність заявленої мети законопроектів їх практичним цілям, зумовлює більш ґрунтовний аналіз можливих суспільно-юридичних наслідків скасування покарання у вигляді обмеження волі.

З моменту запровадження в Україні покарання у вигляді обмеження волі можливо казати про певний прорив у кримінальній юстиції. Завдяки цьому виду покарання вдалося досягнути одразу декілька цілей, як збоку забезпечення ефективності кримінального судочинства, так й удосконалення процесу ресоціалізації засудженого. Відбулась певна гуманізація кримінальної відповідальності, оскільки утримання засуджених до обмеження волі відбувається без тотальної соціальної ізоляції: засуджені мають право відвідувати крамниці, мати при собі мобільні телефони, гроші, лікуватися на загальних підставах, отримувати

відпустки до дому, проживати з сім'ями за межами установи, працювати за межами установи з правом постійного проживання та ін.

Виправні центри – є установами виконання покарань відкритого типу. Завдяки пом'якшеним умовам відбування покарання відбувається більш активне відвідування цих установ родичами засуджених, у зв'язку з дозволом засудженим на користування мобільними телефонами відбувається більш вільне контактування засуджених із навколишнім середовищем. Подібне становище центрів зумовлює більш відповідальне дотримання законодавства і прав засуджених персоналом установи.

Українська система здійснення кримінальних покарань, має свою логічну конструкцію, заохочувальною правовою нормою якої є ст. 82 КК України. Її реалізація передбачає поступове пом'якшення репресивного впливу на злочинця. Наприклад, за тяжкі злочини особа отримує покарання у вигляді позбавлення волі, далі у залежності від поведінки і ступеня виправлення засуджений переводиться на пом'якшений режим тримання у вигляді обмеження волі, далі за рішенням суду засуджений спрямовується до органів пробації. Якщо ініціатива міністра юстиції Дениса Малюська буде реалізована, система відбування кримінального покарання залишиться без свого центрального компонента – обмеження волі, саме який є своєрідним містком між утриманням правопорушників в умовах суспільної ізоляції та пробацією.

Значна частина засуджених до потрапляння в центр вели асоціальний спосіб життя й завдяки соціальної маргіналізації просто випали із суспільного життя, поступово втратили елементарні корисні навички та звички. Завдяки положенням ст.ст. 59, 60 КВК України засуджені до обмеження волі обов'язково залучаються до праці, додержуються елементарного розпорядку дня установи, проходять первинне медичне, психологічне обстеження й лікування, отримують необхідний виховний вплив. В умовах обмеження волі засуджені позбавляються можливості до систематичного зловживання алкогольними та наркотичними речовинами. Для багатьох осіб залежних на наркоманію та алкоголізм з'являється хоч якась надія на майбутнє. Ліквідація виправних центрів як своєрідного реабілітаційного центру залишить цих людей напризволяще.

За останні роки в Україні погіршились усі основні соціально-економічні показники, що призводить до втрати громадянами житла,

роботи та засобів існування, стрімко зростає кількість людей, що існують за межею бідності. Не знаходячи стабільних джерел існування такі особи вдаються до дрібних крадіжок, торгівлі наркотичними речовинами та ін., заробляють на життя у спосіб, що має окремі кваліфікації у кримінальному законі. Тимчасове переміщення таких осіб до виправного центру надає змогу розірвати існуючі кримінальні зв'язки та забезпечувати постійний вплив правоохоронної системи на дрібну злочинність. З втратою покарання у вигляді обмеження волі буде утрачений існуючий важіль впливу держави на низову злочинність.

На конференції «Наркотична й алкогольна залежність: безпека суспільства, захист неповнолітніх, психічне здоров'я» заступник міністра внутрішніх справ Антон Геращенко зазначив, що держава повинна фінансувати лікування і реабілітацію осіб, які страждають на алкогольну чи наркотичну залежність, в спеціальних центрах. Це дозволить знизити злочинність залежних осіб в 4-5 разів. «На сьогоднішній момент поліція затримує людину, яка в десятій або п'ятнадцятій раз вкрала щось з полиці в супермаркеті, або пограбувала якийсь дачний будиночок, або вкрала велосипед». Далі, за його словами, поліція направляє таку людину в суд, і суддя обирає йому запобіжний захід. «Як правило, ця запобіжний захід не пов'язаний з утриманням під вартою: це особисте зобов'язання або арешт, або якісь інші дрібні заходи». Після цього особа, яка все одно хоче вживати наркотики, йде і знову й скоює злочин. Таким чином, каральна система держави абсолютно не вирішує проблему залежності, вона абсолютно не знижує злочинності. На думку заступника міністра, якщо особа вчинила правопорушення і встановлюється факт, що злочин скоєно через те, що така особа психологічно залежна від вживання алкоголю або наркотиків, то суд може, крім запобіжного заходу, направити її на обов'язкову соціально-психологічну реабілітацію в систему центрів, які відповідали би державним стандартам, і в яких би люди, які вже мають досвід такої залежності подолали її [4].

Промова заступника міністра внутрішніх справ наочно демонструє чудову картину, де з одного боку Мінюст намагається закрити останні функціонуючі залишки мережі виправних центрів куди потрапляють особи засуджені по «наркотичним» статтям: 309 ч.1, 310 ч.1, 311 ч.1, 312 ч.1, 313 ч.1, 315 ч.1, 316 ч.1, 318 ч.1, 319 ч.1, 320 ч.1, 322 ч.1, 323 ч.2,3, 324 ч.1 КК України, а з іншого національна поліція нарешті зрозуміла, що

нічого подіяти із затриманими розповсюджувачами, закладниками, виготовлювачами наркотичних речовин не може, так як після вироку суду про умовне покарання, перебуваючи на іспитовому строці, засуджені знову опиняються на волі та продовжують вести делінквентний спосіб життя.

Виправні центри займають окрему нішу в системі установ виконання покарань, в яких утримується певна кількість засуджених. З ліквідацією виправних центрів правопорушники – постійні клієнти центрів, нікуди не подінуться. За задумом міністра юстиції вони поповнять ряди клієнтів пробації збільшуючи без того немаленьке навантаження на її працівників.

Підсумовуючи сказане вище можна зробити висновок, що в умовах падіння соціально-економічних показників держави, стрімкого зuboжіння населення, суперечливими державними реформами, пандемією та бойовими діями на сході країни з одного боку, приведенням вітчизняного законодавства до європейських стандартів й гуманізацією кримінальної юстиції з іншого, набувають особливого значення подальше нормативне та організаційне удосконалення функціонування виправних центрів. Дев'ятирічний строк існування виправних центрів довів їх спроможність виконувати поставлені кримінально-виконавчим законодавством завдань.

Література:

1. Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України щодо розвитку системи пробації, збільшення альтернатив позбавленню волі та створення умов для зниження рецидивної злочинності. Проект Закону від 12.04.2021 № 5360. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=5360&skl=10
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо розвитку системи пробації, збільшення альтернатив позбавленню волі та створення умов для зниження рецидивної злочинності. Проект Закону від 12.04.2021 № 5359. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71628
3. Кримінально-виконавчий Кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 3-4. Ст. 21
4. Кримінальний Кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26. Ст. 131
5. В МВД представили законопроект, который позволит снизить преступность на почве наркозависимости в 4-5 раз. URL:

https://censor.net/ru/news/3265326/v_mvд_predstavili_zakonoproekt_kotoryyi_pozvolit_snizit_prestupnost_na_pochve_narkozavisimosti_v_45

*Коваленко Інна Ігорівна
аспірантка Академії адвокатури
України, помічник судді
Верховного Суду*

*Науковий керівник: Коротун Олена
Миколаївна, доктор юридичних наук,
доцент, Академія адвокатури
України*

ПРОЦЕДУРА ПРИЗНАЧЕННЯ ОСОБИ НА ПОСАДУ СУДДІ В США

Сучасний світ можна охарактеризувати явною нестійкістю і постійними трансформаційними процесами. Вплив цих явищ спостерігається в різних сферах, зокрема, на рівні права, це відображається у постійній зміні і перетворенні інституцій, органів державної влади. У той же час, спостерігається існування «островів стабільності» – держав, в яких демократичні інститути існують століттями. До них належать, зокрема, Сполучені Штати Америки, в яких правова система встановлюється Конституцією 1787 року.

Надзвичайно цікавою з точки дослідження є судова система Сполучених Штатів Америки. Характерною особливістю судового устрою в США є відсутність єдиної, загальнонаціональної судової системи; існують організаційно відособлені, паралельні судові системи в кожному зі штатів і федеральна судова система. У державі функціонують паралельно єдина федеральна система судів і самостійні судові системи кожного з 50 штатів, округу Колумбія і чотирьох федеральних територій [1, с. 41]. Крім того, в Сполучених Штатах Америки чітко спостерігається система стримування і противаг, що суттєво впливає і на судову систему.

У контексті нашого дослідження неможливо проаналізувати усю судову систему Сполучених Штатів Америки, тому ми ставимо собі за

мету розглянути процедуру призначення на посаду судді в Сполучених Штатах Америки, виділити її ключові і основоположні аспекти. Важливо наголосити, що в українському науковому полі відсутні комплексні дослідження цієї тематики.

Відповідно до розділу 2 Конституції Сполучених Штатів Америки, Президент США за порадою і погодженням Сенату США призначає на посади суддів Верховного суду та всіх інших посадових осіб (*суддів інших судів – виділено автором Коваленко І.І.*) [2].

Аналізуючи працю Леррі С. Берксон «Добір суддів у Сполучених Штатах Америки: спеціальна доповідь», можна виділити два основних методи відбору суддів: метод призначення і метод виборів. Із матеріалу дослідження випливає наступне: 33 штати і округ Колумбія використовують номінаційні комісії з добору, щоб допомогти губернатору у виборі суддів штату; 23 штати і округ Колумбія використовують комісії для здійснення постійного призначення судді;

10 інших використовують комісії тільки для тимчасового призначення; 10 штатів використовують губернаторське чи законодавче призначення без застосування комісій з добору; 3 штати використовують метод губернаторського призначення (у двох штатах – за умови сенаторського призначення, в одному штаті – за підтвердження комісії з питань добору суддів); у 2 штатах суддів призначає законодавчий орган, в одному з них – за погодженням комісії з добору суддів; 8 штатів здійснюють добір усіх суддів методом партійного голосування; 7 штатів використовують партійне голосування для добору частини суддів; 13 штатів використовують непартійні голосування для добору всіх суддів; 8 штатів застосовують непартійні голосування як додатковий метод добору суддів; загалом метод голосування застосовують 32 штати.

Стосовно судів вищої інстанції: 22 штати використовують голосування за суддів; 9 використовують партійне голосування; 13 штатів використовують непартійне голосування; 23 штати і округ Колумбія застосовують метод призначення за допомогою комісії з добору суддів; у 3 штатах губернатор призначає суддів без комісії; у двох штатах судді призначаються законодавчим органом.

Суди апеляційної інстанції: 18 штатів використовують процедуру голосування; 7 штатів використовують партійне голосування; 11 штатів використовують непартійне голосування; 5 штатів використовують

призначення суддів без застосування комісії; 17 штатів застосовують комісії з добору для допомоги губернатору в процедурі призначення суддів.

Суди першої інстанції: 10 штатів використовують партійне голосування;

18 штатів використовують непартійне голосування; 14 штатів і округ Колумбія використовують комісії з добору суддів для допомоги губернатору; 2 штати використовують добір суддів губернатором; 2 штати покладають функції добору на законодавчий орган; 4 штати використовують поєднання різних методів;

в одному зі штатів в округах з більшим населенням застосовують призначення губернатором, в округах з меншим населенням – партійні вибори; в одному штаті більшість суддів вибираються партійним голосуванням, але в п'яти округах застосовуються комісії з добору суддів [3, с. 2–3].

Для належного розуміння процедур пропонуємо по черзі розглянути кожен з них:

Партійне голосування – метод, при якому кандидати на посаду судді вносяться до виборчих бюлетенів із зазначенням їх політичних партій [4]. Підходи до проведення таких виборів в різних штатах різні, в залежності від округів і т. інш.

Непартійне голосування – метод, при якому проводиться декілька турів голосування; у виборчих бюлетенях не зазначається чи може не зазначатися партійна приналежність кандидата на посаду судді [5].

Використання комісії для допомоги губернатору у призначенні суддів полягає у застосуванні спеціального колективного органу (комісії або ради), який має свою процедуру відбору і здійснює процедурні аспекти призначення судді [6].

Метод законодавчих виборів являє собою процес відбору суддів, за яким законодавчий орган, а не губернатор або широка громадськість вибирає суддів. Судді Південної Кароліни та Вірджинії обираються публічним голосуванням загальних зборів кожного штату. У Південній Кароліні обидві палати асамблеї збираються для спільного голосування, тоді як палати асамблеї Вірджинії голосують окремо, надаючи суддівство кандидату, який отримує більшість голосів у кожній палаті.

Перш ніж асамблея проголосує за конкретного кандидата на посаду

судді, він має бути схвалений державною комісією з висунення кандидатур або комісією з оцінки, роблячи систему дещо схожою на метод призначення за допомогою комісії [7].

Призначення губернатором — один із декількох загальних методів, що застосовуються в штатах по всій країні для відбору суддів. Існує три основних способи використання методу губернаторського призначення при відборі суддів: 1) обрати суддю на початковий термін; 2) обрати суддю для заміщення тимчасової або проміжної вакансії; 3) утримувати суддю для відбування додаткового терміну [8].

Процедура голосування або процедура виборів полягає у проведенні виборів, метою яких є встановити думку населення щодо призначення на посаду судді [9].

Загалом, можна сказати, що процедура призначення суддів у США є надзвичайно складною. У той же час, її багатоманітність спрямована на задоволення і ефективну реалізацію прав населення кожного окремого штату на справедливе правосуддя, обрання об'єктивних і чесних суддів. Крім того, демонстративною є стабільність таких процедур, оскільки їх підґрунтя закладене ще в 1787 році Конституцією США.

Література:

1. Порівняльне судове право. Навчальний посібник / за ред. І. Є. Марочкіна, Л. М. Москвич. Харків, Право, 2008. 112 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2009/PorivnSudov2008.pdf
2. Конституція Сполучених Штатів Америки від 1787 року з поправками. URL: <http://www.hist.msu.ru/ER/Text/cnstUS.htm>
3. Larry C. Berkson. Judicial selection in the United States: a special report. URL: http://judicialselection.us/uploads/documents/Berkson_1196091951709.pdf
4. Partisan election of judges. Ballotpedia: веб-сайт. URL: https://ballotpedia.org/Partisan_election_of_judges
5. Nonpartisan election of judges. Ballotpedia: веб-сайт. URL: https://ballotpedia.org/Nonpartisan_election_of_judges
6. The assisted appointment method of judicial selection. Ballotpedia: веб-сайт. URL: [https://ballotpedia.org/Assisted_appointment_\(judicial_selection\)](https://ballotpedia.org/Assisted_appointment_(judicial_selection))
7. The legislative election method. Ballotpedia: веб-сайт. URL: https://ballotpedia.org/Legislative_election_of_judges

8. Gubernatorial appointment. Ballotpedia: веб-сайт. URL: https://ballotpedia.org/Gubernatorial_appointment_of_judges
9. A retention election. Ballotpedia: веб-сайт. URL: https://ballotpedia.org/Retention_election

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНЕ СПРЯМУВАННЯ

Бухгалтерський облік, аналіз і аудит

<i>Касапова Інна Сергіївна</i> АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА УЗАГАЛЬНЮЮЧИМИ ПОКАЗНИКАМИ НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ОДЕСБУДМАТЕРІАЛИ».....	3
---	---

Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці

<i>Данилюк Ірина Вадимівна, Дума Людмила Василівна</i> ПОБУДОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
---	---

<i>Данилюк Ірина Вадимівна, Дума Людмила Василівна</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ CASE - ТЕХНОЛОГІЙ.....	11
--	----

Світова економіка та міжнародні економічні відносини

<i>Шуба Олена Артурівна</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ПЕРСПЕКТИВИ СВІТОВОГО РИНКУ НАФТИ.....	13
---	----

ЮРИДИЧНЕ СПРЯМУВАННЯ

Конституційне право. Конституційне процесуальне право. Міжнародне право

<i>Maksurov Alexey Anatolevich</i> COORDINATION OF INFORMATION SECURITY WITHIN THE FRAMEWORK OF THE SHANGHAI COOPERATION ORGANIZATION.....	15
--	----

Бабенко Анастасія РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА ЇЇ СТАНОВЛЕННЯ.....	17
Красівська Наталія ЕТАПИ ВІДРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	19
Кротенко Віталій Васильович ВІДРОДЖЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ.....	21
Назарко Артем Аркадійович КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВИХ РЕФЕРЕНДУМІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ.....	23
Цивільне та сімейне право. Цивільне процесуальне право. Комерційне право. Житлове право. Зобов'язальне право. Міжнародне приватне право. Трудове право та право соціального забезпечення	
Глевацький Владислав Васильович ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ УКЛАДЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ДОГОВОРІВ І УГОД.....	27
Дишлюк Анна Вікторівна РЕФОРМУВАННЯ ДЖЕРЕЛ ТРУДОВОГО ПРАВА В УМОВАХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН.....	29
Кернична Софія Ярославівна КОНВЕНЦІЯ ПРО ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ІНОЗЕМНИХ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНИХ АБО КОМЕРЦІЙНИХ СПРАВАХ: НОВИЙ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ТРАНСКОРДОННОГО ВИЗНАННЯ ТА ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ.....	31
Пушкіна Олена Вікторівна, Піддубна Марія Олександрівна МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ТОРГІВЕЛЬНОЇ МАРКИ.....	36
Смолін Дмитро Сергійович ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	41

<i>Шишмарьов Дмитро</i> РЕГУЛЮВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ.....	43
---	-----------

**Кримінальне право. Кримінальне процесуальне право.
Криміналістика. Кримінологія. Кримінально-виконавче право.
Судоустрій. Правоохоронні органи, прокуратура та адвокатура**

<i>Грищенко Максим Віталійович</i> МІСЦЕ ВИПРАВНИХ ЦЕНТРІВ У СИСТЕМІ ВИКОНАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ І НАСЛІДКИ ЇХ МОЖЛИВОЇ ЛІКВІДАЦІЇ.....	45
--	-----------

<i>Коваленко Інна Ігорівна</i> ПРОЦЕДУРА ПРИЗНАЧЕННЯ ОСОБИ НА ПОСАДУ СУДДІ В США.....	49
--	-----------

НАУКОВА СПІЛЬНОТА

www.spilnota.net.ua

*П'ятдесят восьми економіко-
правові дискусії*

24 червня 2021 р.

**Матеріали міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

Підписано до друку 06.07.2021р.
Формат 60х84/16. Папір офсетний. Друк на дублікаторі.
Умов.-друк. арк. 4,5. Обл.-вид. Арк 4,95.
Тираж 80 прим.

Громадська організація «Наукова спільнота»
46027, Україна, м. Тернопіль, вул. Загребельна, 23
Ідентифікаційний код 41522543
тел. 0979074970
E-mail: rusenkos@ukr.net

Віддруковано ФО-П Шпак В.Б.
Свідоцтво про державну реєстрацію № 073743
СПП № 465644
Тел. 097 299 38 99
E-mail: tooums@ukr.net

